

POSTANOWIENIE

4 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 4 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M. F. i T. F.

z udziałem J. N.

o zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej M. F. i T. F.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 10 marca 2023 r., XV Ca 657/22,

1. **odrzuca skargę kasacyjną;**
2. **pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu postanowieniem wstępnym z 10 lutego 2022 r., w sprawie z wniosku M. F. i T. F. przy udziale J. N. o zniesienie współwłasności, uznał za usprawiedliwione co do zasady żądanie zniesienia współwłasności opisaney nieruchomości położonej w P. przy ul. [...], zabudowanej budynkiem mieszkalnym poprzez ustanowienie odrębnej własności dwóch lokali mieszkalnych w tym budynku, szczegółowo opisanych (pkt I); w celu doprowadzenia do powstania samodzielnych lokali składających się z pomieszczeń, o których mowa w punkcie I postanowienia nakazał

wnioskodawcom, w terminie 9 miesięcy od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia wykonanie – tymczasowo na własny koszt – określonych prac budowlanych i adaptacyjnych (pkt II) oraz upoważnił ich do uzyskania wszelkich niezbędnych projektów, decyzji administracyjnych i zezwoleń umożliwiających realizację prac adaptacyjnych, o których mowa w punkcie II postanowienia z zastrzeżeniem, że mają one obejmować wyłącznie doprowadzenie do samodzielności sieci dla projektowanych lokali, zaś każda ze stron odpowiedzialna będzie za dalsze prace wewnątrz planowanych lokali (pkt III).

Sąd Okręgowy w Poznaniu, po uwzględnieniu apelacji uczestniczki postępowania uznał, że brak jest podstawy prawnej do wydania postanowienia nakazującego wykonanie prac adaptacyjnych, które dotyczą pomieszczeń przynależnych i zmierzających jedynie do zlikwidowania pomieszczeń piwnicznych jako części wspólnych, gdy same lokale spełniają wymóg samodzielności w rozumieniu ustawowym. Z tej przyczyny postanowieniem z 10 marca 2023 r. Sąd ten zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że je uchylił. Jako podstawę rozstrzygnięcia w uzasadnieniu wskazał art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Wnioskodawcy zaskarżyli powyższe postanowienie skargą kasacyjną w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 11 ust. 2 ustawy o własności lokali, art. 210 w zw. z art. 211 k.c.) i prawa procesowego (art. 618 k.p.c.). Skarżący domagali się uchylenia oraz zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie apelacji uczestników w całości, ewentualnie zniesienia postępowania w obu instancjach i przekazania sprawy Sądowi drugiej instancji w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, uczestniczka postępowania wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach o zniesienie współwłasności, które należą do spraw z zakresu prawa rzeczowego, skarga kasacyjna – zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. – przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz

postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie.

Zasadniczym podziałem postanowień, wydawanych w postępowaniu nieprocesowym, jest podział na postanowienia co do istoty sprawy i nie dotyczące istoty sprawy. Postanowienia rozstrzygające co do istoty sprawy są zrównane z wydawanymi w procesie wyrokami i mają charakter merytoryczny.

Orzeczeniem co do istoty sprawy, czyli merytorycznym, sąd rozstrzyga o istnieniu lub nieistnieniu normy prawnej indywidualno- konkretnej, wskazanej w powództwie (lub we wniosku, gdy sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym). Takiego charakteru nie ma postanowienie sądu drugiej instancji, uchylające postanowienie sądu pierwszej instancji, w następstwie którego sąd ten będzie ponownie orzekał w sprawie.

Wyjątkową regulację środka zaskarżenia, przysługującego do Sądu Najwyższego od wyżej opisanego orzeczenia, ustawodawca wprowadził w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Zgodnie z nim zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonym w sprawie niniejszej postanowieniem Sądu drugiej instancji, uchylono postanowienie wstępne wydane przez sąd pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji sprecyzował je następująco: „zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że je uchylić”.

Skoro zatem sąd drugiej instancji uchylił orzeczenie merytoryczne sądu pierwszej instancji, to od takiego rozstrzygnięcia przysługuje zażalenie, a nie skarga kasacyjna. Wbrew temu, co w swym uzasadnieniu napisał Sąd drugiej instancji, orzeczenie uchylające orzeczenie sądu pierwszej instancji nie ma charakteru reformatoryjnego, więc podlega zaskarżeniu zażaleniem, a nie skargą kasacyjną, spełnia bowiem przesłanki zażalenia, uregulowanego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

Z tych przyczyn skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 i art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego pozostawiono Sądowi, który będzie wydawał orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

[SOP]

[ms]